

Pirjo Hämäläinen:

Onneksi on kirjasto

Ensimmäinen lainakirjastoni oli ovellinen kaappi, jonka neljälle tai viidelle hyllylle oli ahdettu vieriviereen aivan samannäköisiä sinikantisia kirjoja. Sinisyys johtui suojaapereista. Kelmuja ei ollut 50- ja 60-luvun taitteessa vielä keksitty, joten kaikki suojaamisen arvoinen suojattiin sinisellä paperilla.

Lainakirjasto seisoj kansakoulun isommassa luokassa Uno Cygnaeuksen kuvan alla. Kerran viikossa, ehkä lauantaina, lainakirjaston ovi avattiin ja halulliset pääsivät valikoimaa selaamaan. Muistan lainoistani vain yhden. Se oli Lisa Tetznerin Musta veljeskunta, järkyttävä tarina Italiaan kaapatuista nokipojista.

Tämä tapahtui Valkealassa ja Kouvolassa pääsin sitten kaupunginkirjastoon. Nuorten osastolla valitsin lainani kansikuvien ja WSOY:n kokoaman toivekirjaston avulla, mutta aikuisten osastolla ratkaisut oli tehtävä sisältöjen pohjalta. Ensimmäisellä kerralla harhailin orpona pitkin hyllynvierustoja ja poimin lopulta taatun klassikon, Frans Emil Sillanpään Hiltun ja Ragnarin.

Hyvinkään pääkirjastoon astuin kevättalvella 1982. Hetkeä en tosin muista, mutta olen varma, että kirjastokortti juolahti mieleen heti, kun olin muuttokuorman purkanut.

Ainakin pääkirjasto oli lähellä uutta työpaikkaani, Hyvinkään taidemuseota, tuolloin vielä taidekeskusta. Molemmat rakennukset olivat Raimo ja Ilmo Valjakan suunnittelema, mutta tyyli oli erilainen, sillä ihanteet olivat 60-luvulta 80-luvulle tullessa täysin muuttuneet.

Pääkirjastoon kuului vielä itsestään selvästi johtajan asunto, mutta taidekeskuksen johtaja, joka kuvataidesihteerin tittelistä huolimatta kai olin, ei näyttelysalin takahuoneissa todellakaan majoillut.

Lainasin vuosien mittaan kirjastosta niin paljon kaunokirjallisuutta, että yhteen aikaan tuntui, että kaikki oli jo luettu. Ulkomaille lainoja ei olisi varmaankaan saanut viedä, mutta aina kun retkeilimme perheen kanssa Ranskassa, Italiassa tai Espanjassa, yksi matkalaukku oli täynnä kirjaston kirjoja.

Neuvostoliitto saattoi olla poikkeus, sillä kielletyn ja sallitun raja oli siellä outo ja epäselvä. Kun matkustin nuorena tyttönä Moskovaan, otin junalukemiseksi Fjodor Dostojevskin Karamazovin veljekset tajuamatta, että suureen mestariin suhtauduttiin Neuvostoliitossa harvinaisen happamasti.

Joskus 80-luvun jälkipuoliskolla innostuin kirjoittamaan itse ja Hyvinkään kirjasto tarjosi runsaasti lähdemateriaalia, mistä myöhästynyt

kiitos. Kirjoja etsittiin tuolloin ja vielä paljon myöhemminkin kortistosta, jonka katoaminen tuntui pitkään ankaralta iskulta.

Ennen vuoden 2002 remonttia ja laajennusta kirjastossa oli myös viehättävä tutkijansali tai lukusali tai mitä nimeä nyt haluttiinkaan käyttää. Vietin siellä huomattavan määrän tunteja, selasin ulkomaisia hakuteoksia ja etenkin Suomen Kansan Vanhoja Runoja, yli kolmeakymmentä jykevää kirjaa, joiden selkämys hohti mustana ja kultaisena ja tähtitaivaalta näyttävästä kuviosta hahmottui vähitellen tiedonpuu.

Kalevala, kansalliseepoksemme, on tunnetusti kuin Valitut Palat, pelkkä lyhennelmä näihin ihmeellisiin kirjoihin tallennetuista runoista ja loitsuista, suomalaisten, karjalaisten ja inkeriläisten ikiaikaisesta perinteestä.

Henkeäsalpaavan laaja kirjasarja on kaikkein rakkain muistoni Hyvinkään pääkirjastosta, mutta muitakin, enimmäkseen hyviä ja lämpimiä, on kertynyt yllin kyllin.

Aivan oma lukunsa ovat esitelmät, joita olen pitänyt ja halukkaasti myös kuunnellut. Yleisöä ei ole ovista ja ikkunoita aina tulvinut ja näin kävi valitettavasti myös Hannu Helinin runoillassa, kun kuulijoita oli nihkeästi kaksi.

Graniittiin verhotulta Hyvinkääsalilta odotettiin 80-luvulla paljon: alinomaa siellä piti soittaa hienoa klassista musiikkia ja järjestää aulassa arvokkaita näyttelyitä.

Odotukset eivät järin hyvin toteutuneet, mutta Hyvinkään pääkirjastosta on tullut ilman suurellisia haaveita tiedon monitoimitalo, jossa arvokkuuden korvaa kotoisuus. Kirjastoon on helppo tulla, siellä on mukava olla ja sieltä on hiukan haikea lähteä.